

Stanjura: Zastropujme ceny elektřiny pro domácnosti i firmy

SZ seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-stanjura-zastropujme-ceny-elektřiny-pro-domacnosti-i-firmy-213892

Domácnosti, firmy, ale i školy nebo nemocnice by mohly už od 1. listopadu znát maximální cenu elektřiny, kterou budou platit. V pořadu České televize Otázky Václava Moravce to řekl ministr financí Zbyněk Stanjura. Nová razantní opatření mají pomoci ukončit nejistotu obyvatel, firem a veřejného sektoru ohledně dodávek a cen elektřiny a mají jim pomoci se připravit na budoucnost tak, aby měli nad svou spotřebou větší kontrolu.

„Projednáme to na vládě, v pátek by to mohlo jít do Sněmovny a o týden později do Senátu tak, aby to v rámci stavu legislativní nouze začalo platit nejdříve od letošního listopadu a nejpozději od ledna příštího roku, a to asi na dva roky,“ řekl Stanjura.

Nutné bude podle něj změnit některé zákony a je možné, že to narazí na nelibost Evropské unie ohledně nedovolené podpory či porušení zásad hospodářské soutěže. „Situace je ale kritická a v tomto případě je třeba odvážné řešení,“ doplnil.

Po čtyřicítce rozjela vlastní byznys. Vrhněte se do toho po hlavě, říká podnikatelka

Balík opatření, s kterými se kabinet snaží čelit kritice, že jedná pomalu a nedostatečně v rámci energetické krize, bude rozdělen na podporu tří skupin – domácnosti, veřejnost a výrobní podniky. „Pro domácnosti navrhujeme maximální koncovou cenu elektřiny, která bude stanovena tak, aby pokryla náklady výrobců elektrické energie i jejich přiměřený zisk,“ uvedl ministr financí.

Konkrétní částku, na kterou vláda hodlá cenu elektřiny zastropovat, nechtěl Stanjura říci, ale bude podle něj stanovena tak, aby vyřešila situaci s drahou elektřinou většiny domácností. Pokud by i tak náklady za bydlení u nízkopříjmových rodiny přesáhly 30 procent celkových příjmů (v Praze 35 %), pak by vláda pomocí úprav normativů těmto domácnostem vyšší náklady kompenzovala.

„Stání rozpočet by to přišlo na nižší jednotky miliard,“ odhadl ministr financí částku, kterou by státní kasa vydala na kompenzace pro nejchudší rodiny. Ohledně zastropování cen elektřiny nejsou podle ministra nutné žádné kompenzace, protože vláda nezastropuje cenu pod výrobními náklady, kdy by výrobcům elektřiny musela hradit ztrátu.

Druhé opatření vlády má být namířeno na veřejný sektor, konkrétně instituce vykonávající veřejnou službu. „Školám nebo zdravotnickým zařízením nabídneme dodávky dostatečných zdrojů energie za přijatelné ceny. Nebudeme přitom rozlišovat, zda to jsou stání, krajská, obecní či soukromá zařízení,“ uvedl Stanjura. Toto opatření zároveň počítá s tím, že výrobci energií budou povinni prodat státu určitý podíl své výroby – 10 až maximálně 20 procent.

Třetí opatření je zaměřené na podnikatelský sektor. Malé, střední, ale i velké průmyslové podniky mají mít podle Stanjury také zastropované ceny energie podobně jako domácnosti či veřejný

sektor. „Rizikem zde je, že to někdo (EU) vyhodnotí, že tam byla třeba nějaká nepovolená podpora. Jako jedna z nejprůmyslovějších zemí v Evropě ji však potřebujeme,“ je přesvědčen ministr financí.

Limitní cena by se podle něj mohla pohybovat ve výši 200 eur za MWh. Z této částky sice nebudou podle něj podniky nadšené, ale umožní jim to zvládnout příští dvě účetní období. Velkoobchodní cena elektrické energie v polovině června dosahovala 222 eur za MWh, tento týden v pátek končila na 496 eurech, koncem prázdnin vystoupala i na 984 eur.

Vláda podle Stanjury nadále počítá kvůli pokrytí výdajů státu na zvládnání nárůstu cen energií se zavedením mimořádného zdanění energetiky a dalších sektorů. „Pokud říkáme, že máme mimořádné výdaje v mimořádné situaci, tak potřebujeme i mimořádné zdroje,“ uvedl.

Takzvanou daň z neočekávaných zisků plánuje kabinet podle dřívějších informací pro tři sektory - energetiku, bankovníctví a rafinerie. Ze všech tří oblastí by mohla podle dnešních slov Stanjury vynést 50 až 60 miliard korun ročně. Daň by v případě zavedení platila maximálně tři roky, a to nejdříve od 1. ledna 2023. Z ústavně právních důvodů ji totiž podle ministra nelze zavést zpětně za letošní rok.

Ekonomičtí experti hodnotí navrhovaná opatření pozitivně. „Dosud jsem rozuměl tomu, že lidem připadala opatření vlády nedostatečná, ale toto jsou razantní návrhy. Jsme ve válce a je třeba přijmout opatření, která situaci stabilizují. Energie se stává veřejným zdrojem a stejně jako garantujeme nárok na lékařskou péči, vzdělávání, obranu, bezpečnost i výstavbu silnic, stejně máme garantovat dodávky energie za přijatelnou cenu,“ ocenil nová opatření v pořadu ČT bývalý guvernér centrální banky Jiří Rusnok.

Podle něj nelze zdražit energie třeba desetkrát a jen říkat, že to musíme všichni přežít a nic s tím nemůžeme dělat, protože to je proti pravidlům Evropské unie. „Je to mimořádná situace, která vyžaduje mimořádné kroky. Vláda má primární odpovědnost vůči vlastním lidem,“ dodal Rusnok. Mnohem problematičtější podle něj bude přijmout opatření u plynu, který na rozdíl od elektrické energie nevyrábíme.

Nový balík opatření je dobrý také podle profesora a ředitele Centra pro globální hospodářskou politiku na Kolumbijské univerzitě v New Yorku a bývalého kandidáta na prezidenta Jana Švejnara. Důležité však podle něj je také motivovat lidi a podniky k dalším úsporám. Garantovaná cena elektřiny by podle něj měla být rozdělena do pásem, kde by si lidé i firmy za vyšší spotřebu připlatili, a byli tak motivováni dále šetřit.

Zapomínat se podle něj nesmí také na to, že energetickou nezávislost musíme jako Česko řešit v rámci evropské i celosvětové spolupráce. „Putin rozumí síle a používá ji. My musíme jednat podobně a mít schopnost jednat s většími uskupeními, která jsou schopna najít a nastolit účinná řešení,“ uvedl v pořadu Švejnar.